

APLINKOS APSAUGOS AGENTŪRA

Biudžetinė įstaiga, A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius,
tel. 8 706 62 008, faks. 8 706 62 000, el.p. aaa@aaa.am.lt, http://gamta.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188784898

UAB „GJ Magma“	2016-09-04	Nr.(28.4)-A4-9045
Vaiveučio g. 18, LT-08402 Vilnius	į 2016-08-01	Nr. 304
el.p. gjmagma@gmail.com		

Kopija
Adresatams pagal sąrašą

ATRANKOS IŠVADA DĖL KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS TRAKĖNŲ SMĖLIO IR ŽVYRO TELKINIO NAUJO PLOTO NAUDOJIMO BEI LIKUSIŲ IŠTEKLIŲ GAVYBOS ATNAUJINIMO NEPILNAI IŠEKSPLOATUOTAME PLOTE POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO

1. Informaciją pateikė

UAB „GJ Magma“, Vaiveučio g. 18, LT-08402, Vilnius, tel. 8-5 2318178, faks. 8-5 2784455, el. paštas gjmagma@gmail.com. Kontaktiniai asmenys: inžinierius – ekologas Edvardas Grecius, įmonės steigėjas g.m.dr. Ginutis Juozapavičius.

2. Planuojamos ūkinės veiklos užsakovas

Metas Ražinskas, Krėvos g. 1, Triobiškių k., Marijampolės savivaldybė, LT-68116, tel. +370 699 52215, el. vytautas@nisa.lt.

3. Planuojamos ūkinės veiklos pavadinimas

Kalvarijos savivaldybės Trakėnų smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimas bei likusių išteklių gavybos atnaujinimas nepilnai išekspluototame plote.

4. Numatoma planuojamos ūkinės veiklos vieta

Trakėnų kaimas, Kalvarijos seniūnija, Kalvarijos savivaldybė.

5. Trumpas planuojamos ūkinės veiklos aprašymas

Planuojamos ūkinės veiklos (toliau – PŪV) metu planuojama kasti natūralų gamtinį smėlį. PŪV plotas yra 6,31 ha, kurį sudaro vienas žemės ūkio paskirties sklypas (žemės sklypo kad. Nr.5172/0001:152). Nagrinėjamo ploto 0,44 ha dalis patenka į miško žemę. Sklypui nustatytos specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos: II. Kelių apsaugos zonos, XXIII. Naudingųjų iškasenų telkiniai, XXVI. Miško naudojimo apribojimai. Telkinys yra išsidėstęs kaimiškoje vietovėje. Greta esantys, besiribojantys žemės sklypai yra žemės ūkio bei kitos (naudojimo būdas – naudingųjų iškasenų teritorijos) paskirties. Kalvarijos savivaldybės teritorijos bendrajame plane, teritorijų naudojimo reglamentų ir veiklos apribojimų brėžinyje, planuojamas naudoti plotas rodomas kaip naudingųjų iškasenų teritorijos bei kaip žemės ūkio paskirties žemė. Savivaldybės bendrajame plane atspindėta tik 1987 metais detaliai išžvalgytų žvyro išteklių riba. Nagrinėjamas plotas rodomas kaip Natura 2000 teritorija, taip pat patenka į gamtinio karkaso teritoriją. PŪV metu bus vykdoma žvyro ir smėlio išteklių gavyba. Telkinys yra išsidėstęs kaimiškoje, neurbanizuotoje vietovėje. Artimiausia sodyba nuo planuojamo naudoti ploto ribos yra nutolusi 125 m į vakarus, o aplink ją esančio žemės sklypo artimiausias pakraštys (gyvenamoji aplinka) yra už 120 m. Kitos artimiausios gyvenamosios sodybos nuo planuojamo naudoti ploto nutolusios dar didesniais atstumais, atitinkamai 240, 260, 275, 340 m. Nagrinėjamo ploto artimoje aplinkoje nėra planuojama jokių gyvenamųjų teritorijų. Už 10 m (už žvyrkelio) į rytus yra Trakėnų miško botaninis draustinis. Pagal vizualinės struktūros dominantiškumą nagrinėjamame plote esantis kraštovaizdis priskirtas b kategorijai, kur kraštovaizdžio erdvinėje struktūroje išreikšti tik horizontalūs dominantai. Šioje vietovėje

kraštovaizdžio natūrali struktūra jau pakeista, kadangi nagrinėjame plote ir greta jo ilgus metus jau buvo vykdoma ir tęsiama naudingųjų iškasenų gavyba. Telkinių plotai, lyginant su visu kraštovaizdžio tipo plotu, yra itin maži. Telkinio teritorijoje nėra žinoma jokių istorinių, kultūrinių arba archeologinių vertybių. Artimiausia saugoma kultūros vertybė yra Zovodos kaimo senosios kapinės (unikalus objekto kodas kultūros vertybių registre – 22009), kurios nuo vertinamo ploto nutolusios 620 m į pietryčius. Kitos saugomos kultūros vertybės nutolusios dar didesniais atstumais. Planuojamoje įsisavinti teritorijoje išteklių 2015 m. detaliam išžvalgyti 3,49 ha naujame plote. Išteklių (smėlio – 349 tūkst. m³, žvyro – 315 tūkst. m³) apbruoti Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos 2015 m. spalio 12 d. Nr. 1-193. Likusioje, pietrytinėje žemės sklypo dalyje, Žemės gelmių registre įrašytoje kaip išekspluatuotas ir rekultivuotas plotas, planuojama atnaujinti smėlio ir žvyro gavybą. Per metus planuojama iškasti apie 100 tūkst. m³ žvyro ir smėlio. Telkinio paviršiuje esantis dirvožemio sluoksnis prieš atidengiant klodą bus nuvalomas ir susandėliuojamas pylimuose bei apsejamas žolių mišiniu. Dirvožemio pylimų aukštis bus iki 3 m, pagrindo plotis iki 11-12 m. Iš centrinėje dalyje sustumtų pylimų, dirvožemis bus kasamas krautuvu ir pervežamas į pakraščius. Tai apsaugos dirvožemį nuo taršos ir defliacijos. Planuojama kasti natūralų gamtinį žvyrą ir smėlį, kuris bus išsijojamas į keletą skirtingų frakcijų mobilioje sijojimo mašinoje. Žvyras ir žvirgždingas smėlis bus pagrindinė žaliava iš kurios bus gaminama galutinė produkcija. Planuojamoms gavybos apimtims įvykdyti pakaks, kad karjere dirbtų du krautuvai bei po vieną sijotuvą ir buldozerį. Produkcijai išvežti bus reikalingi 5 (20 t keliamosios galios) savivarčiai. Kasybos metu bus naudojamas tikrai kuras dyzeliniams vidaus degimo varikliams. Nuėmus dangos sluoksnį, visas naudingasis klodas bus kasamas krautuvu ir pilamas į mobilią sijojimo mašiną išrūšiuojimui. Išrūšiuota produkcija kitu krautuvu bus pakraunama į sunkvežimius ir išvežama į statybos objektus. Planuojamą 100 tūkst. m³ produkcijos kiekį bus galima išvežti 4 – 5 didelės keliamosios galios sunkvežimiais, kurie turės padaryti iš viso 52 reusus per pamainą. Šie rodikliai apsprendžia karjero darbo trukmės, kuro sąnaudų ir taršos skaičiavimus. Planuojamoms kasybos apimtims įvykdyti krautuvai CAT 980H turės dirbti 161 pamainą, krautuvai Volvo L180G – 159, sijotuvai Terex Finlay 863 – 83, o buldozeris Case 1150M – 87 pamainas. Kasant smėlį ir žvyrą atliekų nesusidarys, nes viskas bus sunaudojama, o likusiais dangos gruntais bus rekultivuotas karjeras. Dangos gruntais bus nulėkštinti šlaitai ir nelygumai. Radioaktyviosios medžiagos karjere nebus naudojamos. Prie karjero administracinių patalpų bus pastatytas buitinių atliekų konteineris, kurį periodiškai išveš atliekas tvarkanti įmonė. Kasant smėlį ir žvyrą pramoninių nuotekų ir vandens teršalų nesusidaro. Biologiniai darbininkų teršalai iš lauko tipo biotualetu bus perduodami utilizavimui atliekas tvarkančiai įmonei ir nepasklis į aplinką. Palei produkcijos išvežimo žvyrkelį iki magistralinio kelio Nr. A5 (Kaunas – Marijampolė – Suvalkai) nėra nei vienos faktinės gyvenamosios sodybos ar planuojamos gyvenamosios teritorijos. Dulkėtumo sumažinimui išvežimo žvyrkelio ruožą iki plento sausros metu planuojama reguliariai laistyti. Gabenant produkciją iš planuojamo atidaryti karjero iš esmės bus naudojamos jau sukurta kelių infrastruktūra. Sunkvežimiai judės tik viešo naudojimo keliais, kuriuose nėra jokių apribojimų sunkiajam transportui. Papildomam dulkėtumui išvengti pervežimo metu, sunkvežimių kėbulai bus dengiami tentais. Palei karjero pakraštį bus formuojamas dirvožemio pylimas. Jis tarnaus kaip apsauginis barjeras nuo triukšmo bei vizualinės taršos. Visą ūkinę veiklą bus stengiamasi vykdyti kuo mažiau įtakojant aplinkines gyvenamąsias teritorijas. Visi planuojamame eksploatuoti karjere dirbsiantys taršos šaltiniai bus mobilūs. Jiems dirbant karjere pagrindiniai veiksniai (taršos rūšys) galintys sukelti neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai yra triukšmas bei į orą iš vidaus degimo variklių išmetami teršalai. Kitokio poveikio (vibracija, šviesa, šiluma, elektromagnetinė spinduliuotė ir pan.) smėlio ir žvyro gavybos procesas aplinkai neturi. Arčiausiai gyvenamosios aplinkos, buldozeris priartės iki 125 m, kai jis stums dirvožemį į pylimą (120 m atstumas iki žemės sklypo + 5 m nejudinama pakraščio juosta). Vėliau mineralinės inertinės dangos pašalinimas ir išteklių gavyba jau bus vykdoma už suformuotų dirvožemio pylimų. Kasant dangos gruntus krautuvai nepriartės arčiau nei per 140 m iki gyvenamosios teritorijos, laikantis darbo saugos ir kitų projektinių reikalavimų. Žaliavos perdirbimas vyks centrinėje karjero dalyje, mažiausiai 50 m nuo pakraščio juostos. Bendras visų gavybos mechanizmų darbas karjero viduje priimamas 170 m nuo artimiausios sodybos gyvenamosios aplinkos. Visi išvardinti karjero triukšmo šaltiniai ilgalaikių gavybos darbų metu dirbs

atitverti dirvožemio pylimais, nuodangos ir gavybos pakopų šlaitais. Šalia karjero pakraščio mechanizmai dirbs tik labai epizodiškai, nes gavybos frontas nuolat keisis. Karjero darbo laikas planuojamas dienos metu tarp 6 val. ir 18 val. Atlikus suminius triukšmo lygio skaičiavimus planuojamame karjere sklaidžiamas triukšmas (43,16 dB(A), neviršys ribų nustatytų higienos normų. Atlikti standartu numatyti skaičiavimai, netgi prie pačių nepalankiausių sąlygų rodo neaukštą triukšmo lygį, nepavojingą gyventojų sveikatai. Šie skaičiavimai atlikti pagal patį blogiausią scenarijų, kai mechanizmai dirba arčiausiai sodybos telkinio pakraštyje. Šiuo atveju, artimiausių sodybų gyventojai vos girdės karjere dirbančius mechanizmus, tačiau jų sukeliamas triukšmas neturės tiesioginės neigiamos įtakos sveikatai. Dirbant karjerinei technikai susidarys oro tarša, kylanti iš vidaus degimo variklių, deginant kurą. Visi mechanizmai per metus sudegins apie 46,9 t dyzelinio kuro. Metinis išmetamų teršalų kiekis yra nedidelis. Sudeginus tokį šio kuro kiekį į aplinką per metus pateks 9,64 t teršalų: 5,86 t anglies monoksido, 2,04 t angliavandenilių, 1,44 t azoto junginių, 0,05 t sieros dioksido ir 0,26 t kietųjų dalelių. Iškasus naudingąjį klodą, karjero šlaitai bus nulėkštinti, o dugnas išlygintas. Tam bus panaudojami ir nuodangos gruntai (priesmėlis, priemolis). Dėl dirvožemio panaudojimo rekultivavimo darbuose bus sprendžiama baigiant eksploatuoti naudinguosius išteklius. Karjero rekultivavimo klausimas bus sprendžiamas derinant su Vištyčio regioninio parko direkcija, prieš tai įvertinus dirvoninio kalviuko buvimo faktus karjere. Įsikūrus šiai paukščių rūšiai karjere kaip kompensacinė priemonė rūšies išsaugojimui, dirvožemio sluoksnis nebus paskleidžiamas, o tik nulėkštinami šlaitai. Tokiu būdu ilgiau bus išsaugoma gyvybinga buveinė tinkama dirvoniniam kalviukui.

5¹. Planuojamos ūkinės veiklos poveikio Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumas

Vertinamas plotas patenka į Kalvarijos biosferos poligoną ir tuo pačiu į Natura 2000 teritoriją Kalvarijos apylinkės (LTKALB001). Žemės sklypo pietvakarinis pakraštys patenka į dirvoninio kalviuko (*Anthus campestris*) arealą. Pabaigus naudingųjų išteklių gavybą susikurs palanki buveinė dirvoniniam kalviukui (*Anthus campestris*). Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba 2016-08-29 raštu Nr. (4)-V3-1313(7.21) pateikė išvadą, kad: „Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo neigiamo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms ir šiuo atžvilgiu neprivaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo“.

6. Pastabos ir pasiūlymai.

6.1. Planuojamos ūkinės veiklos rengėjo (užsakovo) pateikta Informacija atrankai dėl poveikio aplinkai vertinimo skelbiama (ne trumpiau kaip 20 darbo dienų nuo atrankos išvados priėmimo dienos) Aplinkos apsaugos agentūros tinklapyje adresu: www.gamta.lt.

6.2. Apie priimtą atrankos išvadą užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs atrankos išvadą, per 10 darbo dienų turi pranešti visuomenei, paskelbdamas visuomenei informaciją Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Tvarkos aprašas), nustatyta tvarka. Teikiant informaciją visuomenei apie atrankos išvadą dėl poveikio aplinkai vertinimo nurodyti, kad išsamiau susipažinti su informacija apie planuojamą ūkinę veiklą galima Aplinkos apsaugos agentūros Poveikio aplinkai vertinimo departamento Marijampolės ir Alytaus skyriuje, adresu Dariaus ir Girėno g. 4 (21 kab.), Marijampolė, tel. (8 343) 68502.

6.3. Užsakovas turi raštu informuoti atsakingą instituciją (Aplinkos apsaugos agentūrą) apie pranešimo paskelbimą minėtame Tvarkos apraše nurodytose visuomenės informavimo priemonėse, kartu pridėdamas laikraščius, kuriuose skelbtas pranešimas, kopijas ir pranešimo, skelbto savivaldybės(-ių) ir seniūnijos(-ų), kurių teritorijas apima planuojama ūkinė veikla, su savivaldybės(-ių) ir seniūnijos(-ų) informacine žyma apie gavimo faktą ir data.

6.4. Miško žemę paversti kitomis naudmenomis draudžia Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 31 str. 8 d. Ūkinę veiklą planuoti neverčiant miško žemės kitomis naudmenomis.

6.5. PŪV galima tik atliekant karjero rekultivacijos darbus. Žemės gelmių naudojimo plane numatyti aiškų rekultivacijos darbų eiliškumą ir terminus. Siūlome karjero rekultivaciją vykdyti etapais, t.y. išekspluotavus dalį karjero ją rekultivuoti. Karjero rekultivacijos projektą derinti su

Vištyčio regioninio parko direkcija arba atitinkama už saugomų teritorijų apsaugą atsakinga institucija.

7. Pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant išvadą

7.1. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba atsižvelgdama į tai, kad planuojama veikla bus vykdoma šalia esamo karjero, PŪV teritorijoje tinkamų saugomos vertybėms buveinių nėra, o vykdant naudingųjų iškasenų gavybą ir pabaigus naudingųjų iškasenų gavybą susikurs palanki buveinė dirviniam kalviukui (*Anthus campestris*), kad karjero rekultivacijos projektas bus derinamas su Vištyčio regioninio parko direkcija, 2016-08-29 raštu Nr. (4)-V3-1313(7.21) pateikė išvadą, kad: „Planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimas negali daryti reikšmingo neigiamo poveikio „Natura 2000“ teritorijoms ir šiuo atžvilgiu neprivaloma atlikti planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo“.

7.2. Vertinant triukšmo poveikį dėl PŪV, buvo atlikti triukšmo lygio skaičiavimai pagal LST ISO 9613-2:2004 standartą. Atlikti skaičiavimai rodo, kad planuojamame karjere skleidžiamas triukšmas neviršys ribų nustatytų higienos normose. Skaičiavimai atlikti pagal patį blogiausią scenarijų, kai mechanizmai dirba arčiausiai sodybos telkinio pakraštyje. Palei karjero pakraštį bus formuojamas dirvožemio pylimas (jo aukštis sudarys apie 3 m), kuris tarnaus kaip apsauginis barjeras nuo triukšmo bei vizualinės taršos.

7.3. Palei produkcijos išvežimo žvyrkelį iki magistralinio kelio Nr. A5 (Kaunas – Marijampolė – Suvalkai) nėra nei vienos faktinės gyvenamosios sodybos ar planuojamos gyvenamosios teritorijos. Dulketumo sumažinimui išvežimo žvyrkelio ruožą iki plento sausros metu planuojama reguliariai laistyti. Gabenant produkciją iš planuojamo atidaryti karjero iš esmės bus naudojamos jau sukurta kelių infrastruktūra. Sunkvežimiai judės tik viešo naudojimo keliais, kuriuose nėra jokių apribojimų sunkiajam transportui. Papildomam dulketumui išvengti pervežimo metu, sunkvežimių kėbulai bus dengiami tentais. Palei karjero pakraštį bus formuojamas dirvožemio pylimas. Jis tarnaus kaip apsauginis barjeras nuo triukšmo bei vizualinės taršos.

7.4. Aplinkos tarša atliekomis nenumatoma, kadangi visas PŪV metu susidarysiančias atliekas numatoma rūšiuoti ir perduoti atliekas tvarkančioms įmonėms.

7.5. Technogeninei apkrovai sumažinti PŪV metu bus naudojami našūs šiuolaikiniai mechanizmai.

7.6. Telkinio paviršiuje esantis dirvožemio sluoksnis prieš atidengiant klodą bus nuvalomas ir susandėliuojamas pylimuose bei apsejamas žolių mišiniu, taip apsaugant dirvožemį nuo taršos ir defliacijos. Karjero rekultivavimo klausimas bus sprendžiamas derinant su Vištyčio regioninio parko direkcija, prieš tai įvertinus dirvoninio kalviuko buvimo faktus karjere. Įsikūrus šiai paukščių rūšiai karjere kaip kompensacinė priemonė rūšies išsaugojimui, dirvožemio sluoksnis nebus paskleidžiamas, o tik nulėkštinami šlaitai. Tokiu būdu ilgiau bus išsaugoma gyvybinga buveinė tinkama dirvoniniam kalviukui.

7.7. PŪV teritorijoje nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kultūros paveldo objektų, įtrauktų į valstybės saugomų kultūros vertybių registrą, nėra. Įvertinus atstumus nuo PŪV teritorijos iki kultūros paveldo objektų, įtrauktų į valstybės saugomų kultūros vertybių registrą, planuojamos ūkinės veiklos poveikis artimiausioms kultūros paveldo vertybėms, nenumatomas.

7.8. PŪV neįtakos tiesiogiai vandens užterštumo. Jokie teršalai nebus išleidžiami į vandens telkinius.

7.9. PŪV metu išmetamų taršalų kiekis į atmosferą bus nedidelis ir neįtakos oro kokybės.

7.10. Pagal Lietuvos geologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos naudingųjų išteklių telkinių žemėlapių duomenis išžvalgytų smėlio ir žvyro išteklių Kalvarijos savivaldybės teritorijoje nėra.

8. Priimta atrankos išvada

Atsižvelgiant į išdėstytus motyvus ir įgyvendinus 6. Pastabos, pasiūlymai 6.1. – 6.5. p. nurodytas sąlygas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 7 straipsnio 6 dalimi, priimama atrankos išvada: planuojamai ūkinei veiklai – Kalvarijos savivaldybės Trakėnų smėlio ir žvyro telkinio naujo ploto naudojimas bei likusių išteklių gavybos atnaujinimas nepilnai išekspluototame plote poveikio aplinkai vertinimas neprivalomas.

Ši atrankos išvada galioja 3 metus nuo jos viešo paskelbimo datos. Šis sprendimas gali būti persvarstomas Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo nustatyta tvarka – suinteresuota visuomenė, per 20 darbo dienų nuo atrankos išvados paskelbimo dienos turi teisę teikti atsakingai institucijai, šiuo atveju Aplinkos apsaugos agentūrai, pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą, kiti poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos subjektai per 10 darbo dienų nuo atrankos išvados gavimo dienos turi teisę pateikti atsakingai institucijai motyvuotą prašymą persvarstyti atrankos išvadą arba skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, LT-01102 Vilnius), per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Direktorius įgaliota Poveikio aplinkai vertinimo
departamento direktorė

Justina Černienė

**APLINKOS APSAUGOS AGENTŪROS 2016-09-04 RAŠTO NR. (28.4)-A4- 9045
ADRESATŲ SĄRAŠAS**

1. Metui Ražinskui

El. p. vytautas@nisa.lt

2. Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Marijampolės departamentui

El. p. marijampole@nvsc.lt

3. Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Marijampolės skyriui

El. p. marijampole@heritage.lt

4. Marijampolės apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai

El. p. marijampole.pgv@vpgt.lt

5. Kalvarijos savivaldybės administracijai

El. p. priimamasis@kalvarija.lt

Žiniai:

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Marijampolės regiono aplinkos apsaugos departamentui

El. p. mraad@mrd.am.lt

Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos

El. p. vstt@vstt.lt